

SAMSUN TARIMI ve TARIMSAL YATIRIM İÇİN UYGUN SEKTÖR VE ALANLAR

Burhan HEKİMOĞLU – Mustafa ALTINDEĞER
Ziraat Mühendisi Ziraat Mühendisi

Strateji Geliştirme Birimi
Eylül-2016

1. Giriş

Bilindiđi üzere, yaygın bir tanımlamaya göre; bir şehirde yaşayanların büyük çoğunluğu hangi tür fonksiyondan geçimini sağlıyorsa şehir o fonksiyonu ile anılır. Bazı şehirler tek fonksiyonlu, bazıları ise çok fonksiyonludur. Samsun çok fonksiyonlu bir şehirdir.

Samsun hiç kuşkusuz Karadeniz Bölgesi'nin en önemli yatırım merkezidir. Ulusal ve uluslararası karayolu bağlantıları, üç ticaret limanı, uluslararası havaalanı ve demiryolu gibi tüm ulaşım imkânlarının varlığının sağladığı avantajların yanında Samsun, gelişmiş altyapısı, yatırım alanları ve kalifiye işgücü potansiyeli ile bölgenin en önemli yatırım merkezidir.

Samsun, toplam sanayi işletmesi içerisinde %1'lik bir oran ile sanayisi gelişmiş illerimiz arasındadır. Karadeniz Bölgesi'ndeki illerin sanayi bakımından değerlendirilmesi yapıldığında, %19'luk bir oran ile Samsun ilk sırada yer almaktadır.

Samsun ili, Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Serbest Bölgesi, Teknoparkı ve İş Geliştirme Merkezi ile hızlı bir gelişme ivmesi yakalamıştır.

Tarımsal üretim, tarımsal verimlilik ve tarımsal sanayi potansiyeli açısından verimli iki büyük ovada, ekonomik, yarı ekonomik ve geçimlik olmak üzere sahip olduğu tarımsal işletmeler de önemli bir nüfus oranını barındırdığı için; Samsun çoğu zaman tarım ve tarıma dayalı bir şehir olarak anılmaktadır.

Ülkemizde ekim yapılan alanlardaki daralmanın aksine, sebze ve meyve yetiştirilen alanlarda ise artış meydana gelmiştir. Bitkisel üretimde öne çıkan ve yığınlaşma gösteren sebzeçilik sektörü, yükselen organik tarım sektörü ve son zamanlarda artan iyi tarım uygulamaları ile **Samsun**'un adının sıkça duyulmasına neden olmuştur.

Samsun ili iklim, toprak, tecrübe ve topografya gibi doğal kaynakların, üretime elverişli olması nedeniyle

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

sebzeçilik, meyvecilik, tarla bitkileri, su ürünleri ve hayvancılık alt sektörlerinin gelişmesi için cazibe merkezidir.

Samsun; yabancı yatırımcılar için kışlık sebze başta olmak üzere, organik ürünler, iyi tarım ürünleri, damızlık hayvan, tohum, fide, fidan, depolama, lojistik, anlaşmalı çiftçilik, unlu mamuller, gıda ürünleri işleme ve paketleme gibi özellikle katma değer sağlayıcı alanlarda oldukça caziptir. Örneğın Samsun su ürünleri işleme paketleme, süt ve süt ürünleri işleme paketleme, alanında iç pazar talebini karşılayacak ve yine yaş meyve ve sebze alanında; bahçe tesisinden, işleme ve paketleme ve soğuk zincirin oluşturulmasına kadar birçok sahada yatırımlar fırsatı taşıyan potansiyele sahiptir.

Samsun ilinin tarımsal üretim ve verimliliğinin temsilcisi olan 2 büyük ovaya sahiptir. Bunlar Bafra ve arşamba ovalarıdır. arşamba ve Bafra Ovalarının tarımsal üretimde üretim değerleri ve ürünlerin ortalama verimleri ülke ortalamasının üzerindedir.

İklim özellikleri itibariyle ürün çeşitliliği fazla olup, sebze, eltik başta olmak üzere tarla bitkileri ve fındık gibi katma değeri yüksek ürünler mevcuttur. arşamba Ovası düz veya düze yakın hafif engebeli topografyaya sahiptir.

Bafra ovası Kızılırmak nehrinin getirdiği zengin alüvyonlu toprakların oluşturduğu geniş delta üzerinde kurulmuştur. Ova köylerinde dağınık bir yerleşim vardır. Her hane yerleşim yerini kendi işlediği araziler üzerinde kurmuştur.

Bafra ilçe merkezi ovanın merkezinde yer almış, batı yönünde Alaçam ilçesi, doğuda ise 19 Mayıs ilçesi en büyük yerleşimi oluşturmaktadır. Bafra ovası bitkisel üretim deseni içerisinde kışlık sebze, yazlık sebze, eltik başta olmak üzere tahıllar üretimi önemli yer kaplamaktadır.

2. Samsun İlçelerinin Tarımsal Yapı ve Potansiyeli

Samsun'da birinci ve ikinci gelişmişlik grubunda bulunan ilçeler (Atakum, İlkadım, Tekkeköy, Canik, Bafra) sahil kuşağındadır. Sahil kuşağında olan Ondokuzmayıs, Çarşamba, Terme ilçesi ile sahil kuşağında olmayan Havza, Kavak ilçesi de dahil olmak üzere 5 ilçe 3. gelişmişlik sırasındadır. Alaçam, Vezirköprü, Ladik ilçeleri dördüncü, Ayvacık, Salıpazarı ve Yakakent ise 5. gelişmişlik sırasındadır.

İlçelerin coğrafi yapılarına bakıldığında, az gelişmiş ilçelerin gelişmiş olanlar gibi bir kuşak oluşturmadığı, engebenin ve yükselti alanlarının fazla olduğu ilçelerdir. Engebe ve yükselti tarım alanlarını kısıtlamakta, ulaşılabilirliği olumsuz etkilemekte, pazara yönelik üretim düşmektedir. Gelişmişlik sıralamasında önde gelen ilçelerden Canik ve Tekkeköy ilçeleri, sanayi sektöründe çalışanların oranı ve işyeri sayısı bakımından bölgede ilk sırada yer alan ilçelerdir. Birinci gelişmişlik grubundaki İlkadım ve Atakum ilçelerinde sanayi sektöründen ziyade hizmet sektörü gelişmiştir. Sanayi sektöründe çalışanlarının istihdamının en yüksek olduğu ilçeler Tekkeköy, Bafra ve Kavak ilçeleridir.

Alaçam bölgenin az nüfuslu ilçelerinden biridir. İlçe ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. İlçede mısır ve fiğ üretiminin fazla olduğu görülmektedir. Aynı zamanda tütün tarımı da yapılmaktadır. Ancak, Samsun'un diğer ilçeleri ile kıyaslandığında verimin düşük olduğu görülmektedir. İlçede balıkçılık da yapılmaktadır. Alaçam'ın diğer önemli zenginliği, doğa ile iç içe yetiştirilen küçükbaş hayvan varlığı ile et ve süt ürünlerine olan talebin fazlalığıdır. Tarım ve hayvancılığın gelişmesi için çayır ve mera ıslahı ve dönüşümlü otlatma çalışmalarının yapılması bölge planında yer almaktadır. İlçede imalat sanayi kısıtlı olmakla beraber, en çok istihdam yaratan imalat sanayi sektörleri: Ekmek, taze pastane ürünleri ve taze kek imalatı, ağaçların biçilmesi ve planlanması ile balık, kabuklu deniz hayvanları ve yumuşakçaların işlenmesi ve

saklanmasına dayalı sektörlerdir.

Asarcık, bölgenin orta nüfuslu, Samsun ilinin ise küçük ilçelerinden bir tanesidir. Nüfusun büyük bir çoğunluğu kırsal alanda yaşamaktadır. Asarcık bölgenin kentleşme oranı en düşük ilçesidir. İlçe ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalıdır. İlçede daha çok tahıl ürünleri üretilmektedir. Ancak, tarıma elverişli arazi azdır. Üretimden alınan verim düşüktür. İlçede erkekler ise diğere ilçe, il ve bazı durumlarda yurt dışına inşaat işçisi olarak çalışmak için gitmektedir. Hayvancılık sektörü de geçimde önemli bir yer tutmaktadır. Ancak, yerli ırk miktarının fazla olması, yetersiz bakım ve beslenme şartları verimliliği önemli ölçüde düşürmektedir. Son yıllarda ise hayvancılık kurulan kooperatiflerle birlikte belirli bir gelişme sağlamıştır. İlçede sanayi ve üretim gelişmemiştir. Önemli istihdam sağlayan bir sanayi kolu bulunmamaktadır. İlçede genellikle kadınlar Kavak ilçesinde bulunan tekstil fabrikalarında çalışmaktadır. Asarcık'tan Samsun merkeze ulaşımında yollar nedeniyle zorluklar yaşanmaktadır. Ulaşım ilçe halkı tarafından önemli bir sorun olarak görülmektedir.

Atakum, bölgenin en gelişmiş ilçesi konumunda bulunmaktadır. Bölgede en çok göç alan ilçelerden bir tanesidir. Ondokuz Mayıs Üniversitesinin ana yerleşkesi ve birçok fakültesi ilçe içerisinde bulunmaktadır. Öğrenci sayısı yüksektir ve üniversitede okuyan gençler ilçede barınmaktadır. Bu nedenle konut ve yurtlar sayıca çoktur. İlçede sağlık sektörü gelişmiştir. Sanayi ve hizmetlerde çalışanlara bakıldığında ortalama günlük kazançların yüksek olduğu görülmektedir. Kentsel yapısı ve hizmetler sektörünün öne çıkması ile ilçede önemli bir tarımsal üretim yapılmamaktadır. Hizmetler sektörü ekonomide öne çıkmaktadır. Atakum, ilin eğlence ve yeme-içme sektörlerindeki merkezi konumundadır.

Ayvacık, bölgenin orta nüfuslu, Samsun ilinin ise küçük ilçelerinden bir tanesidir. Bölgede kırsal yerleşmeler ağırlıklıdır. Tarımsal üretim arazinin meyilli yapısı nedeniyle

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

sınırlıdır. Tarım sektörü mısır, buğday, arpa ve fındık üretiminde yoğunlaşmıştır. Hayvancılık alanında ise sahip olunan potansiyel yeterince değerlendirilememiş, hem mera hem de ahır hayvancılığı yeterince gelişme göstermemiştir. İlçede öne çıkan bir sanayi sektörü bulunmamaktadır. 1970’li yıllarda barajların inşası sırasında ilçede yaşayan pek çok kişi baraj inşaatında çalışmış ve bu sayede inşaat işçiliği Ayvacık’ta gelişmiştir. Günümüzde Ayvacık’taki iş imkânlarının kısıtlı olması nedeniyle ilçede yaşayan birçok erkek inşaat işleri için ilçe dışında özellikle de büyük şehirlerde yaşamaktadır.

Ayvacık ilçesi, sahil yolu ve çevre yollarına uzak olması, coğrafi yapısı, vb. nedenlerle doğal yapısını korumuş bir yerleşim yeridir. Ayvacık bu doğal yapısının korunması suretiyle yapılacak turizm yatırımları ile geliştirilebilir. Dağcılık, su sporları ilçede geliştirilebilecek turizm faaliyetleri arasında bulunmaktadır. Türkiye’de suni göller içerisinde adaya sahip tek bölge Ayvacık’tır. Türkiye de tek olma özelliği taşıyan ‘Kirazlık Adası’ ekolojik turizm potansiyeline sahiptir.

Samsun ilçeleri arasında en kalabalık üçüncü ilçe olan **Bafra**, nüfusu yıllar itibariyle azalan bir seyir izlemekle beraber net göç hızı bakımından bölge ortalamasının üzerindedir. Türkiye’nin en önemli ovalarından biri olan Bafra’da tarımsal faaliyetler, tarıma dayalı sanayinin gelişmesi açısından önemli bir potansiyel olup geliştirilmeye uygundur.

İlçede un, pirinç, yağ, salça fabrikaları, süt, balık unu ve yağı işleme, soğuk hava deposu gibi gıda sektörüne yönelik yatırımlar ağırlıklıdır. Üretilen ürünlere yönelik olarak işleme, paketleme ve depolama gibi yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır. Sera organize sanayi bölgesi kurulması için yerel kurumlar çalışmalarını sürdürmektedir. İlçede nispi nem oranının bütün bir yıl boyu yüksek olması kesme çiçek ve süs bitkileri üretiminin ve dış satımının geliştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Canik, 2008 yılında Samsun merkezden ayrılmış ve

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

ilçe olmuştur. Ordu-Ankara karayolunun geliştirilmesi, küçük sanayi sitelerinin kurulması, Otogar ve Halin ilçeden taşınması nedeniyle yerlerine kentsel donatıların yapılması belde önemli bir hareketlilik oluşturmuş, yerleşim alanlarının hızla büyümesine neden olmuştur. İlçede son yıllarda ulusal çapta büyük marketler, alışveriş merkezleri ve özel eğitim kurumları gibi pek çok yatırım yapılmıştır.

arşamba ilçesi, nüfusunun önemli bir bölümü köylerde yaşayan ve kırsal karakteri güçlü olan bir yerleşim yeridir. Nüfusunun yıllar içinde çok değişmediği görülmekle birlikte, özellikle Samsun merkezi başta olmak üzere büyük şehirlere göç vermekte ve çevre kırsal yerleşimlerden göç almaktadır.

arşamba'nın sosyoekonomik yapısı incelendiğinde tarımın yoğun etkisini görebilmek mümkündür. Ticaret hayatı ve imalat sanayi tarıma bağlı olarak şekillenmiştir. Özellikle sebzeçilik ve meyvecilikte fasulye, biber, fındık gibi bazı ürünlerde yurtiçi üretimin büyük bir kısmını arşamba tek başına sağlamaktadır. Havalimanının ilçede bulunması ve Samsun'un doğusunda konumlanan sanayiye yakınlığı ilçe açısından avantaj oluşturmaktadır. Bununla birlikte ilçenin tarım potansiyelinin değerlendirilmesi için özellikle işleme, paketleme, soğuk hava deposu gibi yeni sanayi yatırımlarına ihtiyaç duyulmaktadır. İlçe yüzölçümünün büyük bir bölümü 1. derece tarım arazisi olup yeni yatırım alanları belirlenmesi gerekmektedir.

Havza ilçesi nüfus bakımından bölgede orta seviyelerde yer almaktadır. İlçe dışarıya göç vermektedir ve nüfus artış hızı bakımından bölgede düşük seviyelerdedir. Nüfusun büyük çoğunluğu tarım ve hayvancılık ile uğraşmaktadır. Başta tahıl olmak üzere fiğ, buğday, ayçiçeği, şekerpancarı, tütün ve silajlık mısır ekimi yapılmaktadır. İlçede bulunan termal kaynakların seracılıkta kullanımı ve cam sera inşa edilmesi gibi projelerde değerlendirilmesi gerekmektedir. İlçede bulunan

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Organize Sanayi Bölgesi Havza Tarımsal Ürün İşleme ve Tarım Makineleri ihtisas organize sanayi bölgesi olarak ilan edilmiştir. İşsizliğin/ gizli işsizliğin azaltılması için, uygun bazı kentsel iş süreçlerinin kırı entegre edebilecek bir biçimde örgütlenmesinin (“eve iş verme” veya diğer esnek istihdam yöntemleriyle) özendirilmesi gerekmektedir.

Samsun’un merkez ilçelerinden olan **İlkadım**, bölgede nüfusu en kalabalık ilçe olup yıllık ortalama nüfus artış hızı bakımından bölge ilçeleri arasında üst sıralarda yer almaktadır. Kent merkezi niteliğinde olan İlkadım sağlık, eğitim ve ekonomik yapı açısından diğer ilçeler arasında pek çok göstergede öne çıkmaktadır. İlçe ekonomisindeki ana sektör hizmetlerdir. İlçede liman ve Serbest Bölgenin bulunması ticari yapının ve hizmetlerin gelişmesine olanak sağlamaktadır. Restoran, otel vb. turizme yönelik hizmetler, toptan perakende ticaret, ulaşım hizmetleri vb. ilçede gelişmiştir.

Kavak ilçesi nüfusu bakımından bölgede orta sıralarda yer almakta olup yıllık ortalama nüfus artış hızı negatif değerdedir. İlçe dışarıya göç vermektedir. Ekonomik yapısı tarım ve hayvancılığa dayalı olarak şekillenmiştir.

Tarım ve hayvancılığa yönelik verilen teşvik ve destekler ile ilçede son yıllarda özellikle kümes hayvancılığına yönelik yatırımlar yapılmıştır. İlçede üretilen başlıca ürünler fiğ, buğday, yulaf ve mısır gibi tahıl ürünleridir. Ayrıca domates, fasulye, ceviz, elma ve armut gibi sebze ve meyveler de yetiştirilmektedir. Örtüaltı tarım çok sınırlı düzeydedir.

Kavak OSB’nin faaliyete geçmesi, yeni çevreyolu bağlantısı ile Samsun sanayi bölgesine yaklaşması ve Samsun merkezde yatırım yapılacak yeterli sanayi alanı bulunmaması nedeniyle son yıllarda ilçede sanayi yatırımları hız kazanmıştır. OSB’nin ilk etabı dolmuş olup, ikinci etap ile ilgili çalışmalar devam etmektedir. Gıda, cam, inşaat ve yapı elemanları, kireç ve orman ürünlerine yönelik imalat yapan sanayi işletmeleri bulunmaktadır.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Ladik, nüfus bakımından Samsun'un ikinci en küçük ilçesidir. İlçede nüfusun %51,5'i kırsal alanda yaşamaktadır. İlçe genelinde ekonomik hayat tarım ve hayvancılığa dayalı olarak şekillenmiştir. İlçede üretilen başlıca ürünler buğday, yulaf, taze fasulye ve elmadır. Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılığın yanı sıra tatlı su balıkçılığı da yapılmaktadır.

Nüfus bakımından Samsun'un küçük ilçelerinden biri olan **Ondokuzmayıs**, il merkezi Samsun'a 33 km uzaklıkta Samsun-Sinop devlet karayolu üzerindedir. İlçede tarım, hayvancılık ve balıkçılık gelişmiş durumdadır. Tarım ürünleri arasında fındık, mısır önemli yer tutar. Balıkçılık denizden başka balık göllerinde de yapılmaktadır. Ondokuzmayıs ilçesinde ceviz üretimi ve arıcılık projeleri uygulanmaya konulmuştur. Balık gölleri civarında yapılan hasır örücülüğü de ekonomik faaliyetler arasındadır.

Salıpazarı ilçesi nüfus bakımından ilin en küçük dördüncü ilçesidir. Kentleşme oranı düşük olup kırsal niteliği ağır basmaktadır. İlçede tarımda fındık ağırlıklı bir üretim görülmektedir. Hem arazilerin engebeli oluşu, hem de fındıktan alınan gelirin yüksek olması, alternatif ürün yetiştirilmesinde engel teşkil etmektedir. Fındıkta yıllar itibariyle verim farklılığı görülebilmesi ve taban fiyat politikaları gibi geliri sınırlayan faktörlerden ötürü, eğimi müsait alanlarda ceviz ve böğürtlen yetiştiriciliğinin artırılması önemli bir alternatif olarak değerlendirilmelidir.

İlçede son yıllarda arıcılık projeleri yürütülmüş ve kestane balı üretimine başlanmıştır. Üretilen balın pazarlanması için bal üreticileri arasında etkin bir birlikteliğin gelişmesi ve üretilen balın pazara sunulması için bir toplama merkezinin yapımı önem taşımaktadır. Hayvancılığın gelişmesi için arazilerin engebeli oluşu olumsuz bir etken oluşturmaktadır. İlçenin en önemli sorunlarından biri de köylere ulaşımdır. Köylerin kurulu buldukları yerleşim yerlerinde özellikle kış aylarında aşırı kar yağışı nedeniyle

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

yollar kapanmaktadır. Bu yolların genişletilmesi ve altyapılarının güçlendirilmesi önem taşımaktadır.

Tekkeköy ilçesi Samsun ilçeleri arasında en kalabalık sekizinci ilçedir. Nüfusun %25'i kırsal alanda yaşamaktadır. Tarımda üretilen başlıca ürünler silajlık mısır ve fiğdir. Lahana domates gibi sebzeler fındık, incir gibi meyveler de yetiştirilmektedir. Kümes hayvancılığı başta olmak üzere büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık da yapılmaktadır.

Samsun'un Organize Sanayi Bölgesi Tekkeköy ilçesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Samsun Organize Sanayi Bölgesi'nde 74 firma faaliyet göstermektedir. Bu firmalardan 26 tanesi ihracat yapmaktadır. İhracat yapılan başlıca sektörler ana metal sanayi, kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı, gıda ürünlerinin imalatı, bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı, fabrikasyon metal ürünleri imalatı, tekstil ürünleri imalatı ve elektrikli teçhizat imalatıdır.

İlçede kurulan bir diğer organize sanayi bölgesi Gıda OSB'dir. Organize sanayi bölgesinin yanı sıra ilçede küçük sanayi siteleri de bulunmaktadır. İlçede sanayi istihdam oranı ve işletme sayısı yüksektir. Sanayinin gelişmesi ile beraber ilçede hizmet sektörü de gelişme göstermiştir. Son yıllarda yapılan Fuar ve Kongre Merkezi, Yaşar Doğu Spor Salonu ve kapalı stadyum yatırımları sosyal donatı ve ticari hayat açısından ilçede ayrı bir hareketlilik yaratmıştır.

Terme nüfus bakımından Samsun'un en kalabalık yedinci ilçesidir. Yüzölçümünün yarısını oluşturan dağlık ve engebeli arazi fındık bahçeleriyle kaplıdır. İlçenin kuzeyinde denize yakın mesafede Akgöl ve Simenit Gölleri vardır. Yeşilirmak Havza Gelişim Projesi Bölgesel Gelişme Ana Planı'nda Terme Gölardı (Akgöl-Simenit) yaban hayatı koruma alanının geliştirilmesi bir proje olarak önerilmektedir. Bölge özellikle kanatlı tur faunası için önemli bir bölgedir. Saha, Yeşilirmak Deltası OKA (Önemli Kuş Alanı) içerisinde bulunmaktadır.

Vezirköprü Samsun ilinin nüfus bakımından beşinci büyük ilçesidir. Nüfusun büyük bir bölümü kırsal alanda yaşamaktadır. Vezirköprü’de büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yaygın olarak yapılmaktadır. Süt üretimi bakımından bölgede Bafra ve Çarşamba’dan sonra ilçe ilk sırada yer almaktadır. İlçede ayrıca arıcılık faaliyetleri de yapılmaktadır. Tarımda üretilen başlıca ürünler şekerpancarı mısır, buğday, domates, karpuz, elma, erik ve cevizdir. Örtü altı tarım sınırlı da olsa yapılmaktadır. Sanayisi çok gelişmemiş olmakla birlikte orman ürünleri işleme tesisi, un fabrikaları ve mobilya imalatçıları bulunmaktadır.

Yakakent, Samsun’un nüfus açısından en küçük ilçesidir. Yakakent’te balıkçılık önemli bir geçim kaynağıdır. İlçenin odun dışı orman ürünlerinden zengin çeşitliliği mevcut olup defne, hatmi gibi alternatif ürünlerin yetiştirilmesine elverişlidir. Yakakent’in alternatif gelir getirici doğal kaynaklarından biri de yayla turizmidir.

Yakakent’in ekonomisi tarım, hayvancılık ve balıkçılığa dayanmaktadır. Köyler orman içi köyleri olup, tarım arazilerinin önemli bir kısmını vasıfsız ve verimsiz (6. ve 7. Sınıf) araziler oluşturmaktadır. Toprakların niteliksiz oluşu, miras yolu ile küçük parçalara ayrılması makineli tarımı zorlaştırdığından birim alandan istenilen verimin alınmasını engellemektedir.

Birimler, küçük aile işletmeleri şeklinde olup; üretim genelde aile ihtiyacına yönelik yapılmakta, az bir kısmı da ilçede pazara arz edilmektedir. İlçe merkezi ve köylerinde önemli bir geçim kaynağı da hayvancılıktır. Özellikle büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yaygındır. Yerleşimi yüksek rakımlı köylere gidildikçe büyükbaş hayvancılığın yanı sıra küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin de arttığı görülmektedir.

Samsun’da; il merkezi, Havza ve Bafra’da; un fabrikaları, Çarşamba ve Terme’de; fındık fabrikaları, Merkezde; helva-şekerleme ve reçel fabrikaları, İl merkezinde

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

ve Bafra'da; salça-bakliyat-gıda işleme tesisleri, Terme ve Bafra'da; pirinç fabrikaları, Yakakent ve merkezde balık işleme tesisleri faaliyettedir.

Bu üretim konularının her birinde çok sayıda ve orta-büyük ölçekte firmalar yer almaktadır. Samsun Ekonomisine Yön Veren Sektörlerin Rekabet Analizi Raporunda Kanatlı Hayvan Sektörü ve Balıkçılık ve Su Ürünleri Sektörü odaklanılan 6 sektör arasında yer almıştır. Samsun'da bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %23 gıda ürünlerinin %9 kauçuk ve plastik ürünleri imalatı, ilk sırada yer alır Samsun'da arsa tahsisleri tamamlanıp yatırımları başlayan Gıda OSB ve isim değiştirerek Tarımsal Ürün İşleme ve Tarım Makinaları İhtisas OSB adını alan Havza OSB tamamlandığında bölgedeki tarımsal potansiyel değerlendirilerek bu alanda yatırımlar artacaktır. Samsun, İl Gelişme Strateji Planında ortaya çıkan 3 gelişme ve kalkınma alanından birisi olarak "Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi" sektörü belirlenmiştir.

Samsun İlinde bulunan sanayi işletmelerinin sektörel dağılımına baktığımızda, %23 gıda ürünlerinin %9 kauçuk ve plastik ürünleri imalatı, ilk sırada yer alır. Arsa tahsisleri yapılmakta olan Gıda OSB ve yapımı yeni tamamlanan Havaalanı Kargo Ünitesi ile birlikte Samsun Gıda ürünlerinin işlenmesi, paketlenmesi konularında da yatırım merkezi olma konumuna gelecektir. Samsun, İl Gelişme Strateji Planında ortaya çıkan 3 gelişme ve kalkınma alanından birisi olarak "Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi" sektörü belirlenmiştir. Samsun'da arsa tahsisleri tamamlanıp yatırımları başlayan Gıda OSB ve isim değiştirerek Tarımsal Ürün İşleme ve Tarım Makineleri İhtisas OSB adını alan Havza OSB tamamlandığında bölgedeki tarımsal potansiyel değerlendirilerek bu alanda yatırımlar artacaktır.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi (adet)

Süt ve Süt Ürünleri	71
Et ve Et Ürünleri	11
Su Ürünleri İşleme	1
Meyve-Sebze işleme- paketleme	12
Hububat ve Bakliyat Üretimi	31
Katı ve Sıvı Bitkisel Yağ	-
Şeker Üretimi (paketleme hariç)	1
Zeytinyağı	-
Konserve ve Salça	-
Fermente ve salamura ürün üretimi	3
Pastacılık Ürünleri Üretimi	27
Nişasta ve Nişasta mamulleri	-
Bisküvi, Çikolata, Kakaolu ve Benzeri Ürünler	2
Un üretimi	42
Unlu mamuller üretimi	141
Ekmek ve ekmek çeşitleri üretimi	422
Makarna ve İrmik Üretimi	2
Yumurta Paketleme	16
Dondurulmuş Gıda	2
Hazır Yemek, Tabldot Yemek	53
Kuruyemiş ve Çerezler	
Baharat İşleme	10
Alkolsüz İçecekler	11
Alkollü İçecekler	2
Bal, polen, arı sütü ve temel petek üretimi ve ambalajlama	-
Gıda Katkı ve Aroma Maddeleri	3
Gıda ile Temas Eden Maddeler	20
Yem	19
Diğer	7

Kaynak: GTHB, 2016.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Bafra OSB ve Kavak OSB’de de yeni yatırımlar devam etmektedir. Havza Organize Sanayi Bölgesi’nin de faaliyete geçmesiyle bu bölgede de sektörden pek çok firmanın faaliyet göstermesi beklenmektedir.

Samsun’da; il merkezi, Havza ve Bafra’da; un fabrikaları, arşamba ve Terme’de; fındık fabrikaları, Merkezde; helva-şekerleme ve reçel fabrikaları, İl merkezinde ve Bafra’da; salça-bakliyat-gıda işleme tesisleri, Terme ve Bafra’da; pirinç fabrikaları, Yakakent ve merkezde balık işleme tesisleri faaliyettedir. Bu üretim konularının her birinde çok sayıda ve orta-büyük ölçekte firmalar yer almaktadır.

İllere göre tarım alanları tablosunu incelediğimizde Türkiye’de işlenen tarım alanları toplamının 23.948.627 ha olduğunu görmekteyiz.

Yaklaşık 3 milyon çiftçi ailesi bu alanlarda bitkisel üretim faaliyetlerini sürdürmektedir. 78.536.238 ha olan Türkiye Cumhuriyeti topraklarının %30.49’u tarım alanıdır. Türkiye’de ekilebilir tarım alanlarının (15.737.705 ha) %65.71’i tarla bitkileri ürünlerine aittir. Samsun, illere göre işlenen tarım alanları bakımından 18. sırada yer almaktadır.

Samsun’da toplam arazinin %40’ını oluşturan tarım alanı 376.128 hektardır. Bafra İlçesi 67.787, arşamba İlçesi 54.041 hektarlık tarım alanına sahiptir. İldeki toplam tarım alanlarının %62’si sulanabilir alanlardır. Samsun fasulye, Soya, mısır, pırasa, lahanası, biber, kıvırcık, pancar, ıspanak, eltik, domates, karpuz, kavun, fındık, şeftali, kivi üretiminde ilk sıralardadır.

Tarımsal Üretim Değerinde Samsun’un 2000 yılında %3.04 olan bitkisel üretim değeri payı 2015 yılında %3’e gerilemiştir. 2000 yılında %2.12 olan canlı hayvanlar değeri payı 2015 yılında %1.58’e gerileyen Samsun’da, 2000 yılında %2.27 olan hayvansal ürünler değeri payı 2015 yılında %0.62’ye geriledi. 2000-2015 döneminde bitkisel üretim değeri Türkiye’de %702.40 oranında artarken, Samsun’da %489.6

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

oranında arttı, canlı hayvanlar değeri Türkiye’de %998.9 oranında artarken, Samsun’da %720 oranında artış gösterdi. Hayvansal ürünler değeri Türkiye’de %980.5 oranında artarken, Samsun’da %199 oranında arttı. Samsun’un 2015 yılında 2.799 TL kişi başına bitkisel üretim değeri ile Türkiye ortalamasından (1.520 TL) yüksek olurken, 904 TL kişi başına canlı hayvanlar değeri ile Türkiye ortalamasından (928 TL) düşük, 274.TL kişi başına hayvansal ürünler değeri ile Türkiye ortalamasından (707 TL) düşük olduğu görülmüştür.

Samsun ili genelinde tarım arazilerinin güncel dağılımına bakıldığında 376.128 hektarlık toplam tarım alanının %74.61’inin tarla bitkilerine ayrıldığı görülmektedir.

TR83 Bölgesi Tarımsal Arazi Varlığı

İl Adı	Türkiye	Samsun	Tokat	Çorum	Amasya
Toplam Alan (ha)	23.948.627	376,128	310,895	553,011	231,172
Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürünler Ekilen Alanı (ha)	15.737.705	228,685	240,162	348,42	179,082
Nadas Alanı (ha)	4.113.976	20,188	35,937	186,211	34,468
Sebze Alanı (ha)	808,507	32,933	20,093	8,735	11,299
Meyveler İçecek ve Baharat Alanı (ha)	3.283.841	94,259	14,666	9,644	6,322
Süs Bitkileri Alanı (ha)	4,597	63	37	0	0

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Önemli Tarla Bitkileri, Meyve ve Sebze Üretim Miktarı (ton)

Ürünler	Samsun	Tokat	Çorum	Amasya	TR83	TR
Soya	14.704	-	-	72	14.776	161.000
Çeltik	122.600	734	52.298	1.310	176.942	920.000
Ayçiçeği	39.083	41.593	53.189	35.024	168.889	1.680.700
Mısır	68.983	25.024	1.497	62.056	157.560	6.400.000
Tütün	8.215	3.470	-	611	12.296	75.000
Buğday	325.255	361.066	622.946	345.284	1.654.551	22.600.000
Lahana	249.470	8.788	2.483	1.422	262.163	766.675
T.Fasulye	118.673	54.783	4.985	5.622	184.063	640.836
Domates	202.441	525.918	51.865	118.409	898.633	12.615.000
Biber	259.340	65.651	1.596	63.784	390.371	2.307.456
Hıyar	41.071	31.117	9.525	6.210	87.923	1.822.636
Kavun	58.735	16.206	14.615	2.813	92.369	1.719.620
Karpuz	145.404	44.494	8.314	5.991	204.203	3.918.558
Karnabahar	15.154	180	-	-	15.334	182.266
Ispanak	25.761	9.603	1.284	3.870	40.518	208.403
Pırasa	26.205	6.911	451	3.212	36.779	231.678
Fındık	90.857	3.511	-	21	94.389	646.000
Kivi	2.715	-	-	-	2.715	41.640
Şeftali	21.403	16.263	887	9.391	47.944	642.727
Armut	8.132	6.494	2.640	4.070	21.336	463.623

Kaynak: TÜİK, 2015

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Türkiye Tarımsal Üretim Değeri

Yıl	Bitkisel Üretim Değeri (1000 TL)	Canlı Hayvanlar Değeri (1000 TL)	Hayvansal Ürünler Değeri (1000 TL)	Kişi Başına Değer (TL)		
				Bitkisel Üretim	Canlı Hayvanlar	Hayvansal Ürünler
2007	56.787.424	24.666.222	22.921.524	805	349	325
2008	66.010.114	25.521.071	23.816.982	923	357	333
2009	68.267.486	28.145.579	26.610.721	941	388	367
2010	80.038.126	46.873.045	38.128.120	1.086	636	517
2011	88.979.273	60.076.917	42.571.782	1.191	804	570
2012	87.849.892	63.546.623	49.321.861	1.162	840	652
2013	92.452.530	57.656.092	40.459.321	1.206	752	528
2014	98.123.089	62.512.147	44.332.506	1.263	805	571
2015	119.724.118	73.102.253	55.670.771	1.520	928	707
2015/2014 (%)	22,01	16,94	25,57	20,34	15,27	23,81
2015/2000 (%)	702,4	998,9	980,5			

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Tarımsal Üretim Değeri

Yıl	Bitkisel Üretim Değeri (1000 TL)	Canlı Hayvanlar Değeri (1000 TL)	Hayvansal Ürünler Değeri (1000 TL)	Kişi Başına Değer (TL)		
				Bitkisel Üretim	Canlı Hayvanlar	Hayvansal Ürünler
2007	1.415.902	461.512	375.147	1.152	376	305
2008	1.978.858	461.916	428.177	1.604	374	347
2009	1.710.034	463.768	417.679	1.368	371	334
2010	2.096.649	786.588	702.510	1.674	628	561
2011	2.206.249	1.119.547	305.908	1.763	894	244
2012	2.416.607	1.252.308	375.513	1.931	1.000	300
2013	2.187.251	970.932	357.721	1.733	769	283
2014	2.373.744	1.063.016	375.471	1.869	837	296
2015	3.582.971	1.157.543	350.075	2.799	904	274
2015/2014 (%)	50,94	8,90	-6,83	49,7	8	-7,4
2015/2000 (%)	489,6	720	199			

Kaynak: TÜİK, 2015. Kişi başına değişim değerleri 2015/2007 yılları arasındır. Tarımsal Üretim Değeri (2000-2015)

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Bitkisel Üretim 2000-2015 Hasat Edilen Alan (ha)

Yıl	Toplam Tahıl	Mısır (dane)	Çeltik	Kuru Baklagiller	Şekerpanc.ı	Toplam Yağlı Tohumlar	Ayçiçeği	Soya	Tütün	Meyveler
2000	194.651	53.872	6.446	23.736	13.698	12.543	8.630	3.580	23.242	62.829
2001	196.586	54.455	6.090	24.702	13.550	12.046	8.196	3.630	22.232	65.408
2002	198.382	46.347	6.773	25.428	13.911	11.924	7.989	3.666	20.746	67.381
2003	195.974	42.732	8.172	20.838	13.720	11.726	7.722	3.634	17.915	82.244
2004	210.233	36.054	9.195	18.357	11.031	11.596	9.167	3.222	16.351	86.428
2005	205.704	33.112	10.278	18.359	10.311	9.619	7.349	2.217	17.828	90.495
2006	186.168	29.532	9.859	16.701	8.901	11.335	8.907	2.200	13.988	91.479
2007	167.541	25.890	7.364	16.495	5.946	10.293	7.714	2.110	12.583	93.970
2008	175.304	27.493	8.582	8.973	3.664	10.487	8.014	2.110	11.894	96.524
2009	169.639	29.303	9.895	7.864	4.185	10.257	7.800	1.887	8.006	94.453
2010	155.825	26.027	14.464	9.579	3.665	11.011	7.884	2.505	5.125	92.075
2011	155.393	24.285	13.562	9.072	2.799	14.598	12.011	2.533	5.056	92.239
2012	149.521	18.668	15.369	6.410	1.924	13.481	10.486	2.963	7.197	92.440
2013	144.806	16.706	14.413	4.674	1.136	14.262	11.565	2.640	10.630	93.568
2014	153.095	16.623	16.038	4.201	1.683	14.911	11.858	2.982	8.139	93.518
2015	149.687	15.154	14.982	2.343	1.635	16.198	12.787	3.347	8.462	94.121
2015/2014 (%)	-2,22	-8,83	-6,58	-44,22	-2,85	8,63	7,83	12,24	3,96	6,44
2015/2000 (%)	-23,09	-71,87	132,42	-90,12	-88,06	29,13	48,16	-6,50	-63,59	49,80

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Bitkisel Üretim Miktarları (ton)

Yıl	Toplam Tahıl	Buğday	Mısır (dane)	Çeltik	Şeker Pancarı	Top. Yağlı Tohumlar	Kolza	Ayçiçeği	Soya	Tütün	Meyveler
2000	604.248	318.232	187.885	38.672	505.626	25.062	23	15.546	9.432	20.004	107.713
2001	549.554	290.395	161.500	39.891	391.479	21.854	35	12.855	8.948	14.577	128.617
2002	592.436	356.065	141.560	42.275	555.793	24.371	110	13.666	10.568	16.389	120.630
2003	573.134	325.455	156.428	47.373	440.784	21.512	6	9.840	11.598	10.753	123.979
2004	547.191	300.742	134.156	56.860	430.574	29.612	8	21.614	7.970	10.606	61.251
2005	559.857	339.487	109.316	60.401	344.131	21.393	3	14.049	7.332	11.122	139.777
2006	597.704	337.336	146.124	71.192	368.640	28.187	473	20.076	7.627	9.820	176.986
2007	556.898	368.276	104.559	50.281	217.184	24.666	1147	16.248	7.249	9.112	105.613
2008	647.029	416.459	128.560	65.405	155.361	23.629	965	15.373	7.281	8.201	188.325
2009	586.697	343.987	129.873	81.336	190.961	27.066	1.780	18.522	6.761	10.029	115.165
2010	527.264	251.973	120.928	125.182	160.466	28.966	1.878	18.475	8.606	3.208	149.274
2011	572.663	302.371	113.782	125.691	121.522	43.913	136	33.948	9.893	3.165	115.994
2012	505.811	269.671	94.076	111.754	80.353	49.843	88	37.659	12.092	7.568	168.328
2013	513.091	280.590	81.209	122.710	41.471	43.957	198	33.018	10.740	8.120	138.538
2014	487.944	271.121	76.099	114.698	77.703	40.408	236	27.652	12.513	7.031	126.303
2015	546.664	325.255	68.983	122.600	74.391	53.990	132	39.083	14.704	8.215	161.056
2015/2014 (%)	12,03	19,96	-9,35	6,88	-4,26	33,61	-44,06	41,33	17,50	16,83	27,51
2015/2000 (%)	-9,52	2,20	-63,27	217,02	-85,28	115,42	473,91	151,40	55,89	-58,93	49,52

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

2000-2015 döneminde toplam **tahıl** üretim alanı Samsun'da %23.09 oranında azalırken Türkiye'de %14.16 oranında azalmış, Mısır (dane) üretim alanı Samsun'da %71.87 azalırken, Türkiye'de %24.12 artmış, **Çeltik** üretim alanı Samsun'da %132.42 artarken, Türkiye'de %100.23 artmış, **Şekerpancarı** üretim alanı Samsun'da %88.06 azalırken, Türkiye'de %32.56 azalmış, **Yağlı tohumlar** üretim alanı Samsun'da %29.13 artarken, Türkiye'de %3.32 artmış, **Tütün** üretim alanı Samsun'da %63.59 azalırken, Türkiye'de %55.24 azalmıştır.

Samsun ili tarla bitkileri üretimi içinde özellikle soya, çeltik, ayçiçeği tütün ve mısır ile ön plana çıkmaktadır. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca Türkiye tarım havzaları üretim ve destekleme modeline göre birçok tarla bitkisine destekleme primi ödenmektedir. Samsun, 18 ve 19. tarım havzasında olup; hemen hemen yetişen tüm tarla bitkileri bu modele göre desteklenmektedir.

Samsun İli Sebze Üretimi Türkiye Kıyaslaması (ton)

Ürünler	Samsun	Türkiye
Lahana	249.470	675.900
Taze Fasulye	118.673	555.000
Domates	202.441	10.050.000
Biber	259.340	1.829.000
Hıyar	41.071	1.745.000
Kavun	58.735	1.825.000
Karpuz	145.404	3.970.000
Karnabahar	15.154	117.000
Ispanak	25.761	238.000
Pırasa	26.205	326.000

Kaynak: TÜİK, 2015.

Soya tohumluğu pazarlayan firmaların özellikle Çarşamba ovasında sözleşmeli üretim yapımları, soya ve çeltik

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

gibi ürünlere ödenen destekleme primleri yanında üreticilere düşük fiyattan temin edilen sertifikalı tohumlukların kullanılması ile üretim ve verimde artışlar yaşanmıştır. Tarla bitkileri yetiştiriciliğini teşvik ve ülkesel olarak ihtiyaç duyulan ürünlere yönlendirmek için çeltik, soya, ayçiçeği, patates, buğday gibi tohumlar dağıtılmış ve bu çalışmalar neticesi Samsun'un çeltik üretimi 2000'de 38.672 tonlarda iken 2015 sonlarında 122.600 tona ulaşmıştır.

Samsun verimli ovaların varlığı nedeniyle sebzeçilik; yoğun olarak yapılan ve emek isteyen önemli bir tarımsal faaliyettir. Samsun ilinde 2015 yılı verilerine göre yaklaşık 425.852 dekar alanda 1.320.901 ton sebze üretimi gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'de Samsun ili sebze üretimiyle yıllar ve ürünler itibariyle 1. veya 6. sırada yer almıştır. Samsun lahanaya, taze fasulye ve kabak üretiminde 1. sırada yer alırken, biber üretiminde 2. sırada ve patlıcan üretiminde 6. sırada yer almıştır. Samsun'da en çok ekilen ürünler biber, yeşil fasulye, lahanaya, pırasaya, domates, karpuz, kavun, patlıcan, marul, ıspanak, karnabahar gibi sebzelerdir.

Samsun İli Önemli Meyveler Üretim Miktarı

Ürün	Samsun		Türkiye		
	Alan (ha)	Üretim (ton)	Alan (ha)	Üretim (ton)	Üretim Samsun (%)
Fındık	90.623	90.857	702.630	646.000	14,06
Şeftali	1.292	21.403	44.504	642.727	3,33
Kivi	184	2.715	2.411	41.640	6,52
Elma	516	18.740	171.410	2.569.759	0,7
Armut	144	8.132	24.967	463.623	1,75
Ceviz	1.013	2.249	71.820	190.000	1,18
Kiraz	91	2.180	81.408	535.600	2,67

Kaynak: TÜİK, 2015

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Son yıllarda Samsun ilinin; sürdürülebilir tarımı, tarımsal verimliliği ve üretimde rekabet edebilirliğini artırabilmek için meyvecilik alanında atılan önemli adımlardan biride tarım havzalarının temelini oluşturacak olan kapama meyve bahçesi tesisi ve bodur-yarı bodur meyve yetiştiriciliğidir. Bu amaçla Samsun'da meyvecilik tarım havzaları oluşturulmaya çalışılmaktadır. Stratejik amaçlar içinde tarımsal planlama, sürdürülebilir kaliteli ve sözleşmeli üretim, Pazar ve fiyat garantisinin oluşması, tarım arazilerinin korunması, üretici örgütlerinin etkinliği, kaynakların öncelikli alanlarda etkin kullanımı ve tarımsal üretimde AB normlarını yakalamak vardır. Yapılan meyvecilik havzaları tespit çalışmaları çerçevesinde 40 üretim bölgesi tespit edilmiş ve buralarda bodur cins meyve fidanları ile çiftçilerin bahçe temin etmesi teşvik edilmiştir. Meyvecilik alanlarının yaygınlaşma eğiliminde olduğu görülmektedir. Kırsal Kalkınma Yatırımları Programı kapsamında Samsun'da soğuk hava depolarının yapımına öncelik ve ağırlık verilerek sektörün gelişmesine katkıda bulunulmuştur.

Samsun'da yıllar itibariyle değişiklik olmasına rağmen yem bitkileri ekilişinden artış görülmemektedir. Samsun İlinde yem bitkilerinin 10 yıllık gelişimine bakıldığında mısırın 2004 yılına kadar yem bitkisi olarak üretimi gözükmeyenken 2004 yılında silajlık mısır üretimi 43.500 dekar iken 2010 yılında 145.000 dekara, 2014 yılında ise 186.965 dekara ulaşmıştır.

Üretim alanı artan yem bitkilerinden biri de silajlık mısır olmuştur. Samsun'da 10 yıl önce 129.000 ton olan silajlık mısır üretimi günümüzde (2015 yılında) 768.299 tona ulaşmıştır. Sonuç olarak: büyük baş hayvancılığımızın gelişmesi için iyi bakım ve besleme imkânlarının artırılması gerekmektedir. Kaba yem üretimi de bunlardan biridir. 2000 yılında toplam 62.233 ton örtüaltı sebze ve meyve üretim ile %0.90 payı olan Samsun 2014 yılında toplam 130.357 ton örtüaltı sebze ve meyve üretim ile payı %2,1'e yükselmiştir.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun İli Yem Bitkileri Ekiliş Alanları (da)

Yıl	Mısır Hasıl		Mısır Silajlık		Fiğ		Yonca			Korunga		
	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Ekiliş (da)	Üretim (ton)	Ekiliş (da)	Yeşil Ot Üretim (ton)	Ekiliş (da)	Yeşil ot Üretim (ton)	Kuru ot Üretim (ton)	Ekiliş (da)	Yeşil ot Üretim (ton)	Kuru ot Üretim (ton)
2000	-	6.475	-	-	-	9.935	13.350	-	14.710	11.920	-	5.341
2001	-	7.562	-	-	-	20.807	12.250	-	11.894	11.540	-	4.261
2002	-	21.405	-	-	-	23.266	6.060	-	5.811	11.540	-	4.826
2003	-	29.900	-	-	-	26.082	6.830	-	5.810	9.300	-	4.519
2004	23.830	32.947	43.500	129.584	135.670	34.672	10.790	-	9.434	9.290	-	3.447
2005	10.180	37.351	87.300	231.814	147.300	41.029	9.180	-	12.487	8.150	-	3.746
2006	10.300	20.300	159.450	387.905	319.040	120.036	8.346	-	10.244	7.810	-	5.476
2007	2.300	4.300	125.678	366.829	339.760	142.696	5.162	-	5.987	10.000	-	3.660
2008	13.100	8.570	131.414	400.110	361.781	127.816	5.088	-	5.786	11.551	-	4.896
2009	2.554	1.758	119.077	403.024	324.157	112.855	5.960	-	8.368	14.061	-	5.967
2010	350	505	145.546	467.894	317.556	456.394	5.455	18.588	-	10.781	19.257	-
2011	350	495	155.165	533.663	330.050	505.284	7.430	32.340	-	11.410	20.365	-
2012	391	495	163.305	550.808	405.263	468.678	8.287	22.040	-	12.733	18.799	-
2013	200	250	174.590	644.608	337.178	454.738	8.360	25.683	-	10.790	18.413	-
2014	200	250	186.965	691.405	343.600	481.890	11.133	31.550	-	10.565	17.594	-
2015			203.406	768.299	350.130	501.214	10.834	37.063	-	10.840	19.115	-

Kaynak: TÜİK, 2015. 2010 yılından sonra üretimler yeşil ot olarak verilmektedir.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Örtüaltı Tarım Alanları (da)

Yıl	Toplam	Cam Sera	Plastik Sera	Yüksek Tünel	Alçak Tünel
2000	7.521	2	3.599	764	3.156
2001	7.793	1	3.872	770	3.150
2002	11.587	3	4.163	901	6.520
2003	11.878	3	4.280	900	6.695
2004	11.031	1	4.364	651	6.015
2005	10.967	2	4.206	699	6.060
2006	11.924	2	4.302	710	6.910
2007	11.798	1	4.335	702	6.760
2008	9.994		5.342	702	3.950
2009	17.480		248	5.802	11.430
2010	20.489		267	6.162	14.060
2011	20.838		295	6.473	14.070
2012	21.195		302	6.313	14.580
2013	22.944		346	6.467	16.130
2014	21.511		348	6.473	14.690
2015	22.050		36	6.984	15.030
2015/2014 (%)	2.50		-89.65	7.89	2.31
2015/2000 (%)	193.17		-99	814.13	376.23

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Örtüaltı Sebze ve Meyve Üretimi (ton)

YIL	Toplam	Biber	Domates	Fasulye (Taze)	Hıyar	Kabak (Sakız)	Karpuz	Kavun	Marul	Patlıcan	Diğer
2000	62.233	300	308	1.162	43.142	75	-	-	9.834	300	7.112
2001	68.028	350	482	397	64.089	250	-	-	1.190	300	970
2002	111.582	200	1.468	567	68.381	-	29.490	-	9.764	422	1.290
2003	114.124	200	1.505	617	70.053	-	29.900	-	10.061	380	1.408
2004	112.359	270	3.156	580	66.608	-	29.250	-	10.706	434	1.355
2005	108.430	232	5.929	605	65.507	-	24.000	-	10.726	477	954
2006	110.733	1.577	6.740	601	62.721	-	27.000	500	10.724	83	787
2007	107.051	2.605	7.088	597	57.665	-	28.500	-	9.758	36	802
2008	93.759	3.048	12.182	595	56.553	840	12.100	338	6.195	36	1.872
2009	127.467	6.136	11.029	767	59.611	981	36.000	11.250	1.181	40	472
2010	125.156	8.578	21.162	964	39.124	1.201	36.000	14.300	1.559	718	1.397
2011	144.797	9.606	32.040	910	37.418	1.201	36.000	16.900	8.258	933	1.531
2012	133.276	10.818	28.120	807	28.869	1.201	35.750	16.900	8.195	1.633	983
2013	150.570	9.965	28.960	810	31.428	1.352	45.000	18.200	8.114	5.139	1.602
2014	130.357	11.929	19.141	815	26.281	1.230	39.900	17.680	8.288	3.261	9.517
2015	130.696	7.966	19.108	852	27.769	1.120	39.200	18.000	7.223	3.291	5.700
2015/2014 %	0.2	-33.22	-0.1	4.5	5.66	-8.94	-1.75	1.80	-12.84	0.9	-40.10
2015/2000 %	110.01	2555	6103	-26	-35.63	1.393	-	-	-26.55	997	-19.96

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Organik Üretim Alanları

İlçe Adı	Köy/Mah. Sayısı	Üretici Sayısı	Belgelenen Alan (da)	Kullanılan Alan (da)	Üretim Alanı (da)	Tahmini Üretim (kg)
Alaçam	6	7	3.023,18	2.059,71	1.795,30	1.032.183
Asarcık	1	1	4,62	4,62	4,62	462
Atakum	5	36	1.144,52	1.133,12	896,82	141.817
Ayvacık	8	15	445,72	439,21	382,99	35.608
Bafra	21	54	25.237,08	22.482,63	12.117,00	5.484.981
Canik	5	10	980,04	740,41	373,91	127.895
Çarşamba	40	600	31.031,36	23.114,26	16.877,00	1.694.660
Tekkeköy	14	84	5.387,82	3.916,61	2.696,70	302.818
19 Mayıs	14	261	10.450,16	7.920,94	7.042,80	799.821
Terme	46	200	9.573,22	6.165,70	5.204,40	1.064.689
TOPLAM	160	1268	87.277,72	67.977,21	47.391,54	10.684.934

Samsun GTHİM, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Organik Üretim Deseni

Ürün Adı	Üretici Sayısı	Belgelenen Alan (da)	Kullanılan Alan (da)	Üretim Alanı (da)	Tahmini Üretim (kg-ad)
Armut	3	75,93	32,87	6,07	4.170
Biber	8	105,28	104,94	11,25	4.544
Buğday	22	7.141,99	6.442,94	3.042,50	858.629
Ceviz	23	377,15	304,25	201,48	55.030
Çayır Otu	13	156,47	156,42	121,39	23.562
Çeltik	12	1.045,54	574,45	406,77	340.427
Fasulye	16	355,25	214,27	66,59	14.414
Fındık	1208	53.697,36	38.939,00	31.821,00	3.304.506
Fiğ	41	4.876,02	4.044,86	2.687,10	751.579
Kavaklık	13	221,19	178,77	103,70	4.942
Kiraz	4	59,75	48,73	10,01	10.597
Kivi	4	50,68	50,43	21,30	10.712
Lahana	4	1.521,14	1.452,68	72,59	20.506
Mısır	124	8.429,93	7.142,38	4.302,10	3.638.720
Nar	1	7,75	0,28	0,28	0
Orman Emvali	6	140,60	112,71	27,99	561
Soya	4	4.281,88	3.932,35	3.137,10	1.163.853
Tütün	1	19,33	12,80	12,80	1.280
Yonca	12	595,90	375,71	192,94	238.602
Yulaf	8	150,21	117,21	92,91	16.513
Diğer ürünler	42	3.967,83	3.379,17	1.053,67	2.574.936
Toplam				47.391,54	10.684.933

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun'da Organik Hayvansal Üretim Verileri (2015)

	Yetiştirme Şekli	Üretici Sayısı	Hayvan sayısı (Ad.-BB)	Üretim Miktarı (Ad – Kg - Lt) (2015)
Kanatlı	Et	1	414.078 (97.970)	914.795
	Yumurta	1	35.741	10.071.028
Büyükbaş	Et	2	118	23.000
	Süt	2	387	1.584.056
Arıcılık	Bal	1	9	

Samsun GTHİM, 2015.

Organik Hayvancılık Desteği

Yılı	Destek Miktarı (Anaç Sığır/TL)	Desteklenen İşletme (ad)	Desteklenen Anaç Sığır Sayısı (ad)	Destekleme Miktar (TL)
2014	150	2	262	39.300,00
2015	150	2	294	44.100,00

Yılı	Destek Miktarı (Buzağı /TL)	Desteklenen İşletme Sayısı (ad)	Desteklenen Buzağı Sayısı (ad)	Destekleme Miktar (TL)
2014	50	2	78	3.900,00
2015	50	2	68	3.400,00*

Samsun GTHİM, 2015.

Samsun 2014 yılında 1.299 adet Organik bitkisel üretim yapan çiftçi sayısı ile %1.80 paya, 4,422 hektarlık Organik bitkisel üretim alanı ile %0.50 paya, 8.570 tonluk organik bitkisel üretim miktarı ile %0.52 paya sahiptir.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun'da İyi Tarım Uygulamaları

İlçeler	Üretici Grubu	Çiftçi Sayısı	Yazlık Sebze (da)	Kışlık Sebze (da)	Tahıllar (da)	Meyvecilik (da)	Toplam
Bafra	Sebze Üret. Birliği	270	2.124	2.848	20.647		25.619
	Tahıl Üret. Birliği	303	367	451	25.746		26.564
Merkez	Ziraat Odası	3				63	63
Terme	Meyve Üret. Birliği	149			351	4765	5.116
	Ziraat Odası	205			2.100	9.000	11.100
Çarşamba	Merkez Zir. Odası	90	426			2.595	3.021
	Alerg İnş. Gıda AŞ	1				416	416
Tekkeköy	Koni İnşaat San. AŞ	1				975	975
19 Mayıs	Sammey Gıda AŞ	1				495	495
Toplam		1.023	2.917	3.299	48.844	16.309	73.369

Kaynak: GTHİM, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

2000-2015 Yılları Arası Hayvan Irkları ve Sayıları

Cinsi		2000		2005		2010		2012	
		Samsun	Türkiye	Samsun	Türkiye	Samsun	Türkiye	Samsun	Türkiye
B.B	Kültür	34870	1806000	32797	2354957	60749	4197890	82874	5679484
	Melez	158510	4738000	140677	4537998	155379	4707188	180765	5776028
	Yerli	132120	4217000	108802	3633485	66365	2464722	90920	2459400
Toplam Sığır		325.500	10.761.000	282.276	10.524.940	282.493	11.369.800	354.559	13.914.912
Manda		19.670	146000	13467	104965	11380	84726	14041	107435
Toplam Büyükbaş		345.170	10.907.000	295.743	10.629.905	293.873	11.454.526	368.600	14.022.347
Küçükbaş	Koyun	276350	28492000	187671	25304325	132854	23089691	183972	27425233
	Keçi	14210	7201000	10718	6517464	12615	6293233	20002	8357286
Toplam Küçükbaş		290560	35693000	198389	31821789	145.469	29832924	203974	35782519
Kanatlı		3635200	264450658	1964655	322917207	2715903	238972961	3241295	257505341
Arı Kovanı		83928	4267123	78133	4590013	71618	5602669	76286	6348009

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Cinsi		2013		2014		2015		
		Samsun	Türkiye	Samsun	Türkiye	Samsun	Türkiye	Samsun %
B.B	Kültür	78669	5954333	65.834	6.139.810	70.287	6.385.343	1.10
	Melez	168130	6112437	168.732	6.005.089	160.257	5.733.803	2.80
	Yerli	83642	2348487	74.633	1.977.948	63.262	1.874.925	3.37
Toplam Sığır		330.441	14.415.257	309.199	14.122.847	293.806	13.994.071	2.09
Manda		14324	117591	16.483	121.826	17.043	133.766	12.74
Toplam Büyükbaş		344.765	14.532.848	325.682	14.244.673	310.849	14.127.837	2.20
Küçükbaş	Koyun	178029	29284247	178726	31115190	182.866	31.507.934	0.58
	Keçi	20019	9225548	21560	10347159	21.302	10.416.166	0.20
Toplam Küçükbaş		198048	38509795	200286	41462349	204.168	41.924.100	0.48
Kanatlı		2542862	270202034	3223922	298029734	4.496.834	316.332.446	1.42
Arı Kovanı		78526	6641348	79367	7060973	77.677	7.709.636	1.00

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Türkiye İstatistik Kurumunun 2015 yılı verilerine göre büyükbaş hayvan sayısı bir önceki yıla göre %0.8 azalırken küçükbaş hayvan sayısı ise %1.1 arttı. 2015 yılı TÜİK verilerine göre 14.127.837 adet büyükbaş, 41.924.100 adet küçükbaş, 316.332.446 adet kanatlı ve 7.709.636 adet arı kovanı vardır. Samsun alt bölge illeri içinde en fazla büyük baş hayvana sahip iken küçükbaş hayvan sayısı bakımından ise 309.371 küçükbaş ile Tokat ili ön sıradadır.

2015 TÜİK verilerine göre Türkiye'deki toplam 14.127.837 adet büyükbaş hayvanın 310.849'u Samsun ilinde yer almaktadır. Bu, Türkiye genelinde %2,20'lik bir pay anlamına gelmektedir. İl genelindeki büyükbaş hayvanların 208.104'ü (%66.94'ü) I. Alt Bölgede yer almaktadır. Bu durum, çayır ve mera alanlarının yoğun olarak bu alt bölgede bulunması, Bafra ve Çarşamba ovalarının da bu alt bölge sınırları içinde yer alması ile açıklanabilir.

Samsun'da, genellikle holstein, montofon, simental ve jersey ırkları ve bunların melezleri hakimdir. İç kesimlerde holstein, montofon ve simental ırkları ve bunların melezleri yaygın iken, sahil kesimlerde önemli miktarlarda jersey ve jersey melezi hayvanlar da bulunmaktadır.

Samsun ilindeki büyükbaş hayvan varlığının değişimi incelendiğinde özellikle 2000-2010 yılları arasında düşüşler yaşandığı göze çarpmaktadır. Samsun'da 2000 yılında 345.170 olan büyük baş hayvan varlığı ancak 2012 yılında 368.600'e çıkabilmiştir.

2015 TÜİK verilerine göre Türkiye'deki toplam 41.924.100 adet küçükbaş hayvanın 204.168 adedi (%0.04) Samsun ilinde yer almaktadır. 2000 yılında 290.560 olan küçükbaş hayvan sayısı 2015 yılında 204.168'e gerilemiştir. Samsun'da küçükbaş hayvan yetiştiriciliğindeki seyir Türkiye genelinden farklı değildir. Hayvan sayısı 150-200 bin aralığında değişim göstermiştir.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Yumurta Tavuğu Sayısı

Yıl	Mevcut Sayı	Yumurta Sayısı (1000 Adet)
2007	1.146.036	218.104
2008	1.136.677	294.756
2009	1.104.570	213.755
2010	1.286.778	-
2011	1.209.975	-
2012	1.332.145	-
2013	1.313.675	-
2014	1.408.734	-
2015	1.429.480	-

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun İlçeleri Arıcılık İşletmeleri

İlçe Adı	İşletme sayısı (adet)	Yeni kovan sayısı	Eski kovan sayısı	Toplam kovan	Bal üretimi (ton)	Balmumu üretimi (ton)
Alaçam	264	4.025	102	4.127	49,45	2,89
Asarcık	55	820	5	825	9,35	0,486
Ayvacık	12	610	0	610	1,2	0,4
Bafra	595	11.500	900	12.400	124	6,2
Çarşamba	36	3.340	0	3.340	50,1	5,01
Havza	41	4.200	190	4.390	66	1,02
Kavak	45	2.350	28	2.378	24	1,65
Ladik	152	1.700	0	1.700	21,25	0,4
Ondokuzmayıs	25	5.175	0	5.175	37,31	1,825
Salıpazarı	135	6.124	0	6.124	30,62	4,28
Tekkeköy	32	2.235	23	2.258	22	2,2
Terme	136	24.050	15	24.065	470	18
Vezirköprü	60	5.000	0	5.000	40	4
Yakakent	16	510	12	522	3,05	0,203
Atakum	30	1.495	9	1.504	12,6	0,65
Canik	20	1.350	4	1.354	11,5	0,145
İlkadım	25	1.905	0	1.905	20	0,522
TOPLAM	1.679	76.389	1.288	77.677	992,43	49,881

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun Süt Üretimi (ton)

Cinsi		2013		2014		2015		
		Samsun	Türkiye	Samsun	Türkiye	Samsun	Türkiye	Samsun %
B.B	Kültür	109.963	8.946.131	94.187	9.319.392	87.196	9.672.573	0.9
	Melez	172.844	6.531.573	170.465	6.563.876	160.650	6.315.366	2.54
	Yerli	37.377	1.177.305	35.540	984.151	30.868	945.581	3.26
Toplam Sığır		320.180	16.655.009	300.192	16.867.419	278.714	16.933.520	1.64
Manda		6.735	51.947	8.147	54.687	8.873	62.761	14.13
Toplam Büyükbaş		326.919	16.706.956	308.339	16.922.106	287.587	16.996.281	1.69
Küçükbaş	Koyun	7.405	1.101.013	8.327	1.113.130	8.511	1.177.227	0.72
	Keçi	836	415.743	1.061	463.394	1.058	481.174	0.21
Toplam Küçükbaş		8.241	1.516.756	9.388	1.576.524	9.569	1.658.401	0.57
BB+KB		335.160	18.223.712	317.727	18.498.630	297.156	18.654.682	1.59

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Samsun ili özelinde değerlendirecek olursak tavukçuluk hem et üretimi, hem de yumurta üretimine aynı derecede önem verilerek gerçekleştirilmektedir. Toplam kümes hayvanı sayısının %54'ünü et tavuğu,%44'ünü yumurta tavuğu oluşturmaktadır. 2015 yılı itibariyle Samsun genelinde 1.429.480 adet yumurta tavuğu, 2.990.999 adet et tavuğu bulunmaktadır. Tavuk dışında Samsun ilinde kaz, hindi ve ördek de yetiştirilmekte, fakat toplam kümes hayvanı sayısının ancak %2'sini oluşturmaktadır.

İlimizin de bulunduğu Karadeniz Bölgesi gerek arı varlığı gerekse bal üretimi ve koloni başına bal verimi bakımından 7 bölge arasında birinci sıradadır. İlimiz ise bölge içerisinde Ordu ilinden sonra 77.677 arılı koloni ve 992 ton bal üretimi ile önemli bir üretime sahiptir. Yaklaşık 2.000 arıcı olduğu tahmin edilmektedir. Her geçen gün kültür ve kültür melezi sığır sayısında artış yaşandıkça büyük tarımsal işletmelerin faaliyete geçmesiyle süt üretimimiz devamlı artacağı görülmektedir. TR83 bölgesi 990.363 ton süt üretimi ile ülke üretiminin %5.30'unu karşılamaktadır. TR83 bölgesinin en fazla süt üreten ili Samsun'dur.

Samsun İli Et Üretimi

Et Üretimi	Samsun (ton)	Türkiye (ton)	Samsun (%)
Sığır Eti Üretimi	10.621	1.014.925	1.04
Manda Eti	-	326	
Toplam BB Et Ürt.	11.061	1.015.251	1.08
Koyun Eti	833	100.021	0.83
Keçi Eti	50	33.990	0.14
Toplam KB Et Ürt.	883	134.011	0.62
KB+BB Et Üretimi	11.944	1.149.262	1.03

Kaynak: TÜİK, 2015.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Türkiye’de 2015 yılı istatistiklerine göre 1.152.196 ton kırmızı et üretilmiş olup bunun %88’i sığır, %0.3’ü manda ve %11.7’si küçükbaş hayvanlardan elde edilmiştir. Ülke genelinde üretilen etlerin yaklaşık%1.03’ü Samsun’da; %5’i Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerini kapsayan TR83 bölgesinde üretilmektedir.

Samsun’da hayvansal ürünleri işleyen 12 adet işletme bulunmaktadır. İlde hayvan borsası olmayıp en büyük canlı hayvan pazarı Çarşamba İlçesi’nde, ikinci büyük hayvan pazarı ise Kavak İlçesi’nde Toptepe Pazarı’dır.

Türkiye/Samsun Toplam Su Ürünleri Üretimi (ton)

	Deniz Avcılığı	Tatlısu Avcılığı	Yetiştiricilik Miktarı (İçsu+Deniz)	Toplam
Samsun (2013)	25.336	1.106	4.243	30.585
Türkiye (2014)	266.078	36.134	235.133	537.345

Kaynak: TÜİK, 2013.

TR83 Alt Bölgesi Su Ürünleri Üretim Miktarı (ton)

Türler		TR831 Samsun	TR832 Tokat	TR833 Çorum	TR834 Amasya	TR83	TR
Alabalık	İç Su	2.041,0	3.714,0	14,8	24,6	5.794,4	122.873,3
	Deniz	795,3				795,3	5.186,2
Levrek	Deniz	851,2				851,2	67.912,5
Diğer İç Su ve Deniz Su Ürünleri Üretimi							233.393,9

Kaynak: TÜİK, 2013.

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

TR83 Alt Bölgesi Tatlı Su Ürünleri Avlanma Miktarı

Türler	TR831 Samsun	TR832 Tokat	TR833 Çorum	TR834 Amasya	TR83	TR
Akbalık	4,0				4,0	54,0
Alabalık	7,5	3,0	3,0	2,0	15,5	437,5
Çapak	1,0			2,0	3,0	106,0
Gümüş		5,0			5,0	5.012,3
Kayabalığı	1,0				1,0	37,4
Kefal	34,2	2,0		14,0	50,2	1.094,4
Kerevit	11,0				11,0	532,1
Kızılkanat	2,0	1,5		1,0	4,5	161,0
Levrek	11,6			1,0	12,6	491,2
Salyangoz				352,0	352,0	1.430,5
Sazan	140,0	75,0	45,0	50,0	310,0	8.276,6
Siraz			11,0		11,0	735,5
Turna	2,6			9,0	11,6	213,2
Yayın	22,0	10,0	2,0	26,0	60,0	617,9
Toplam	236,9	96,5	61,0	457,0	851,4	19.199,6

Kaynak: TÜİK, 2013.

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK), 2015 yılı 'Su Ürünleri İstatistiklerine göre; su ürünleri üretimi 2015 yılında bir önceki yıla göre %25.1 artarak 672 bin 241 ton olarak gerçekleşmiştir. Üretimin %51.4'ünü deniz balıkları, %7.7'sini diğer deniz ürünleri, %5.1'ini iç su ürünleri ve %35.8'ini yetiştiricilik ürünleri oluşturmuştur.

Su ürünleri avcılığı 2015 yılında %42.9 ve yetiştiricilik %2.2 arttı. Avcılıkla yapılan üretim 431 bin 907 ton olurken, yetiştiricilik üretimi ise 240 bin 334 ton olarak gerçekleşirken, Deniz ürünleri avcılığı bir önceki yıla göre %49.5 artarken, iç su ürünleri avcılığı %5.4 azalmıştır.

3. Samsun'da Tarıma Yatırım Yapmak İçin 12 Neden

1. Bafra ve Çarşamba Ovaları gibi verimli ova arazilerinin varlığı, toprak ve iklim özelliklerinin ayrıca 2. ürün yetiştiriciliğine de uygun olması,
2. Ekolojik açıdan organik tarıma ve iyi tarıma elverişli olması,
3. Meyve, sebze, şekerpancarı, hububat, yem bitkileri gibi tarım ürünlerinin çeşitliliği ve her açıdan oldukça müsait olması,
4. Kışlık sebze üretiminde stratejik olarak avantajlı ve üstünlüğe sahip olması,
5. Son yıllarda belirlenen havzalarda kurulan kapama bodur ve yarı bodur meyve bahçesi tesislerinin ekonomik anlamda yığınlaşma göstermesi,
6. Su ürünleri sektöründe; Karadeniz, barajlar ve balık gölleri ile güçlü bir doğal üretim ve aynı zamanda kültür balıkçılığı altyapısına sahip olması,
7. DPT'nin sektörel yığınlaşma raporlarında Samsun bölgesi büyükbaş hayvan varlığı ve yetiştiriciliği açısından birinci sırada olması, hayvancılık sektöründe işletme ölçeğinin büyümesi, yem bitkileri üretiminde büyük artış, hayvancılığa çok yatkın bir insan kaynağının varlığı,
8. Tütün alanlarından boşalan işletmelerin, işletme ölçeklerinin Tıbbi ve Aromatik Bitkilerin üretimine çok elverişli olması,
9. Yeraltı ve yerüstü sulama kaynaklarının zengin olması,
10. Ticareti kolaylaştırıcı ve sanayicileri cezbedici coğrafi konuma sahip olması.
11. Havayolu, denizyolu ve karayolu taşımacılığı imkânlarının olması, Türk Cumhuriyetleri, Rusya Federasyonu, Bağımsız Devletler Topluluğuna yakınlığı,
12. Büyük ve küçük sulama projeleri, barajları, göletleri ve sulanabilir arazi potansiyelleriyle tarımsal altyapısının güçlü olması,

4. Samsun'da Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektörler ve Alanlar

Sektör Adı	Açıklama
1-Entegre Su Ürünleri İşleme ve Paketleme Sektörü	<p>Karadeniz'e kıyısı olmasının yanında, barajlar ve balık göletleri ile güçlü bir doğal üretim ve kültür balıkçılığı altyapısına sahiptir. Samsun İli Su ürünleri konusunda; stratejik konumu, limanları, balıkçı barınakları, modern balıkçı tekneleri, kalifiye elemanları, birikimleri, kullanılabilir dinamikleri ve modern kent kimliği ile bölgesinin belirleyicisidir.</p> <p>Samsun ili su ürünleri potansiyeli konusunda deniz ve iç sularda avlanma ve üretimle birlikte, 34.509 ton ile önemli bir varlığa ve konuma sahiptir. Yıllara bağlı olarak ülke ekonomisine, dış ticaretine deniz, kültür ve iç su balıkçılığı yoluyla artan oranda ekonomik katkı sağlamaktadır. Son yıllarda kabuklu ve yumuşakça sektöründe bir durağanlık yaşanırken, kültür balıkçılığına eğilim artmaktadır. Kıta sahanlığının uygunluğu nedeniyle Karadeniz'deki "<i>dip trol balıkçılığı</i>"nın, buna bağlı olarak "<i>orta su trol balıkçılığı</i>"nın yaygın olarak yapıldığı tek il olan Samsun, baraj gölleri ve akarsularının fazla olması nedeniyle, iç su balıkçılığı bakımında da önemli bir konumdadır. Kuzey Karadeniz kıyılarından başlayan hamsi akınının Sinop'tan sonra hemen Samsun'a yönelmesi, avcılık bakımından avantajlar sağlamakta, avlanma mevsiminin başında</p>

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Sektör Adı	Açıklama
	<p>Samsun bölgesi hamsi akınına uğramaktadır. Su ürünleri sektöründe mevsimsel olarak hem avlanma ve yetiştirme miktarı hem de yeteri miktarda işleme tesislerinin varlığı Samsun iline Su ürünleri açısından önemli ihracat potansiyeli sunmaktadır.</p>
2-Yaş Sebze-Meyve Ürünleri İşleme ve Paketleme Sektörü	<p>Kışlık sebze üretiminde stratejik olarak avantajlı ve mukayeseli üstünlüğe sahiptir. Bafra ve Çarşamba Ovaları 2. ürün yetiştiriciliğine uygundur. Ayrıca Samsun'da kapama bodur ve yarı bodur meyve bahçesi tesisleri ekonomik anlamda yığınlaşma göstermektedir. Samsun ilinde SEBZE-TÜİK 2015 yılı verilerine göre yaklaşık 425.852 alanda 1.320.901 ton sebze üretimi gerçekleştirilmiştir. Türkiye'de Samsun ili sebze üretimiyle yıllar ve ürünler itibariyle 1. veya 6. sırada yer almıştır. Samsun lahanaya, taze fasulye ve kabak üretiminde 1. sırada yer alırken, biber üretiminde 2. sırada ve patlıcan üretiminde 6. sırada yer almıştır.</p> <p>Samsun'da en çok yetiştirilen ürünler biber, yeşil fasulye, lahanaya, pırasaya, biber, patlıcan, domates, kabak, karpuz, kavun, marul, ıspanak, karnabahar gibi sebzelerdir. Bu sebzelerin çoğu Türkiye ihracat tablosunda görülen, ihracat potansiyeli olan ve Yaş Sebzede en fazla İhracat Yapılan İlk 10 Ürün içine giren sebzelerdir. Samsun ilinde meyve-TÜİK 2015 yılı verilerine göre Ülke üretiminin %</p>

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Sektör Adı	Açıklama
	<p>14.06 Fındık, % 6.52 Kivi, % 3.33 Şeftali oranlarıyla önemli üretim potansiyeline sahiptir. Samsun'da, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü ilimizde Tarım havzaları oluşturulmasına öncülük ederek ve önemini daha önceden tespit ederek mülga İl Özel İdare kaynakları başta olmak üzere Bakanlık ve diğer kaynaklardan önemli miktarlarda projeli kapama meyve bahçesi tesis ettirmiştir. Son yıllarda özel sektörde SAMMEY başta olmak üzere birçok üretici/yatırımcı Samsun ilinde yöreye uygun çeşitlerle oluşturulan bodur ve yarı bodur meyve bahçeleri meyve ihracatçısına ve meyve suyu sektörüne önemli üretim potansiyeli ve hammadde kaynağı oluşturmaya başlamıştır.</p>
3- Dondurulmuş Gıda Sektörü	<p>Bitkisel ürünler ve su ürünleri ile dondurulmuş gıda sektörüne 4 mevsim hammadde sağlayabilecek büyük bir potansiyele sahiptir. Sektörde temel olarak üç farklı ürün grubunda Dondurulmuş sebze ve meyve, Su Ürünleri ve Unlu Mamuller üretim yapılmasına karşın dondurulmuş gıda denildiğinde tüm dünyada ve ülkemizde akla dondurulmuş sebze ve meyve gelmektedir. Dondurulmuş sebze ve meyve üretim ve tüketimi toplam dondurulmuş gıda sektörü içinde yaklaşık % 70-80 dolayındadır. Bu Samsun için önemli avantajlardan biridir. Özellikle Samsun ilimizde üretilen yeşil ve kırmızı</p>

Samsun Tarımı ve Tarımsal Yatırım İçin Uygun Sektör ve Alanlar

Sektör Adı	Açıklama
	kapya biber, domates, pırasa, bezelye, ıspanak, karnabahar, brokoli, beyazlahana, kırmızilahana, domates ve taze fasulye gibi yoğun üretilen sebzelerde Samsun ilinin dondurulmuş ürün olarak pazarlama ağı içerisinde yer alması oldukça önemlidir.
4-Un ve Unlu Mamuller	Un, ekmek, simit, jips, pide ürünleri, kuru pasta, yaş pasta ve tatlı tüketiminde önemli artış yaşanmakta olup, bu sektörler için yeterli hammadde ve kalifiye eleman varlığı mevcuttur. Sektörde Samsun ilinde önemli yığılma vardır.
5-Organik Tarım ve İyi Tarım Sektörü	Organik fındık, beyaz et, yumurta ve süt üretiminde yığılmanın olduğu ve bu ürünlere yönelik üretim ve tüketim bilincinin arttığı bir ildir. “Organik Tarımın Güneşi Samsun’dan Doğacak” sloganı ile yola çıkan İlimiz organik tarım konusunda oldukça önemli çalışmalara imza atmış ve ülkemizde bu konunun da öncüsü olmuştur. İlimizde Organik Tarım üretimi başta Fındık, Yumurta, Beyaz Et, Süt olmak üzere bazı meyve ve sebze türlerinde olmak üzere birçok üründe sertifikalı olarak yapılmaktadır.
6-Enerji Tarımı	Enerji bitkileri ekimi yaygınlaşmasının yanında, Biyo-enerji tüketimi bilinci de giderek artmaktadır. Ayrıca Türkiye’nin tek Enerji Tarımı Bitkileri Araştırma Merkezi Samsun’da kurulmuş olup, önemli araştırmalar yürütülmektedir.